

Hernádi Gyula: Vérkeresztség

/Pécsi Nemzeti Színház. Bemutató: 1975. ápr. 25./

1912. május 23-án, egy budapesti elővárosban játszó-
dott le a magyar proletárforradalom főpróbája, s ezt a na-
pot azóta is "Vérvörös csütörtök"-ként emlegetik. Hernádi
Gyula drámája erre a történelmi emlékre, élményre épül.
Egész gondolatvilága a forradalom problémakörére irányul,
szükségességét, nehézségeit és buktatóit elemzi. A szerző
maga ezt írja drámájával kapcsolatban: "Marx szerint a
puszta tény, hogy volt, aki megkísérelte véghezvinni a le-
hetetlent, fölemelő, mert azt sugallja, hogy ha volt ilyen
ember tegnap, akkor ma és holnap is lesz, sőt egyre több
lehet, aki áttörhet... Hőseim a lehetetlent kísérlik meg
1912-ben. Elbuknak, de bukásuk, véleményem szerint, mély-
ségesen optimista, mert lehetővé, sőt kötelezővé teszi,
hogy a jövő felől nézzük a világot... A multat is, a je-
lent is."

Ezt a nagyigényű gondolati szándékot különös, ere-
deti szinpadi szerkezet közvetíti. A Vérvörös Csütörtök
napján egy munkás-színjászó csoport a Párizsi Kommünről szó-
ló darabot próbál. Főpróbát tartanának, de többen úgy ér-
zik, hogy méltatlan dolog most színjátékkal foglalkozni,
amikor kint az utcán egy nagy történelmi dráma zajlik. A
rendező, főszereplő András ellenzi, hogy "színészei" har-

colni menjenek. Mikor azonban a harcok betörnek a színpad világába, ő is vállalja a forradalmi cselekvést; a színpadi játékokban és a saját sorsában végigviszi azt a történelmi drámát, ami odakünn az utcán zajlik.

Ez a fajta színszerűség a játék gyengéje is. Hernádi számára a hősök a példázat kellékei. A jellemek, a figurák, mint egy kísérlet elemei cselekszenek. Ez az előadásmód igényes gondolati keretet, hatáslehetőségeket teremt, de érdemes lett volna ezt az elvontságot az élet nyelvére erőteljesebben lefordítani.

Nógrádi Róbert, a pécsi előadás rendezője szellemi azonosulással, kitűnő játékötletekkel, gondossággal és fantáziával szervezi Hernádi játékát, megkeresi a gondolati, érzelmi akcentusoknak megfelelő színpadi megjelenítését.

A színészi alakítások sorában első helyen kell szólnunk Holl István játékaról. Ő játssza Andrást, a játékok belüli játék szervezőjét, aki végül tragikus hősként, igazi forradalmárként bukik el.